

Aasterberg in 1842 (TMK)

Aasterberg circa 2010 (Top25)

Historische ontwikkeling

Aasterberg is één van de middeleeuwse gehuchten op de steilrand van het laagste Maasterras, tegen het Maasdal. Het bijbehorende akkerland lag op het naastgelegen Maasterras.

Ruimtelijke karakteristiek

Bijzonder aan de situering van Aasterberg is de ligging aan de Oude Maas, een oude Maasarm, die hier vrijwel direct naast een huidige Maasbocht stroomt. Waar de huidige Maas van Aasterberg vandaan buigt en een bocht rondom Ohé en Laak vormt, stroomt de Oude Maas langs Aasterberg naar het noorden. Door deze situatie kenmerkt het Maasdal bij Aasterberg zich al eeuwen. Langs de rand van het Maasterras lopen meerdere wegen, zoals de Aasterbergerweg. Langs deze weg en het verlengde daarvan (Endepoelsdijk – de oude verbinding met het akkerland) ontstond ook het gehucht Aasterberg. Binnen het gehucht heeft de Aasterbergerweg een zijweg, en ter hoogte van de Endepoelsdijk gaat de Aasterbergerweg verder als Hogeweg. Deze infrastructuurle situatie gaat eeuwen terug. De spreiding van de bebouwing, namelijk langs de zijweg, langs de Endepoelsdijk en enigszins geïsoleerd in het noordoosten aan de Aasterbergerweg, is nog te herkennen. Deze is plaatselijk na de Tweede Wereldoorlog verder uitgebreid langs de Aasterbergerweg, zoals op de hoek Aasterbergerweg - Endepoelsdijk. Deze uitbreiding domineert echter niet. De dichtheid aan historische bebouwing van vóór 1900 is relatief hoog te noemen, en hier speelt de waarde van de bebouwing naast de stedenbouwkundige structuur dus zeker ook een rol. Enkele 19e- en 20e-eeuwse boerderijen hebben nog de karakteristieke omsloten vorm, andere hoeven met een langgerekte vorm staan met de korte zijde naar de Aasterbergerweg gekeerd. Van recentere grote stallen bij de boerderijen is maar in weinig gevallen sprake. De hoek waaronder veel bebouwing op de zijweg gericht staat, is voor de structuur ook opvallend.

De situering in het landschap is deels gaaf, deels sterk veranderd te noemen. Om het gehucht loopt een oude kade, die mogelijk op een zeker moment naar buiten is verplaatst om de erven meer ruimte te geven. Het open landschap van het Maasdal met zijn weilanden is nog goed herkenbaar, zij het dat de aanwezige verkaveling geen historische is en derhalve weinig cultuurhistorisch belang heeft. Hetzelfde geldt voor de verkaveling van een Maasterras ten zuiden van Aasterberg dat volledig onherkenbaar is geworden door een nieuwe grootschalige kavelindeling. In reliëf is het verschil tussen Maasdal en terras echter nog wel herkenbaar. Door de aanleg van Julianakanaal en autosnelweg is de relatie met het open akkercomplex in het oosten afgesloten. Anders dan in Oud-Roosteren is er echter aan de oostzijde wel een volwaardige afronding van het dorp met tuinen en boomgaarden blijven bestaan. Ten zuiden en westen van het dorp loopt, rond de kade, bovendien nog de oude Middelgraaf. Deze is vermoedelijk verlegd bij het verruimen van het omkade gebied en heeft niet meer zijn bochtige verloop, waardoor hij in de 19e eeuw nog werd gekenmerkt.

Cultuurhistorische waarden

Waardevol in Aasterberg is de situering aan de Oude Maas, een deels verlande Maasarm, met een goed herkenbare overstromingsvlakte en aangrenzend Maasterras (waarvan de verkaveling in beide gebieden niet waardevol is), een omkade bebouwing met een intacte historische structuur en relatief veel oude bebouwing in drie clusters (Aasterbergerweg, zijn zijweg en Endepoelsdijk). Rondom deze oude bebouwing is een intacte structuur van tuinen aanwezig met vermoedelijk relictten van boomgaarden en een intacte overgang naar het oude veld, alhoewel dat veld zelf is doorsneden door het Julianakanaal.

Resten van vakwerkbouw in historische bebouwing te Aasterberg (foto: Luuk Keunen, 6 mei 2014).